

Ба қарори мушовараи
Вазорати маорифи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 3.09.2007, №18/26
тасдиқ шудааст

НИЗОМНОМАИ

аттестатсияи давлатии хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Низомномаи мазкур дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи маориф», Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи таҳсилоти ибтидоии касбӣ» қарорҳои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 5 августи соли 1999, №353 «Дар бораи тасдиқ намудани Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон», Дар бораи тасдиқ намудани Стандарти давлатии таълимии таҳсилоти ибтидоии касбӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон», қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 майи соли 2002, №200 дар бораи «Консепсияи миллии таҳсилоти Ҷумҳурии Тоҷикистон», қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 ноябри соли 2006, №484 дар бораи «Консепсияи рушди таҳсилоти касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии соҳаи маориф таҳия шудааст.

1. Муқаррароти умумӣ

1.1. Марҳалаи хотимагии таҳсил дар муассисаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ аттестатсияи ҷамъбасти давлатӣ мебошад, ки аз ҳимояи қорҳои хатмкунии таҳассусӣ ва гузаштан аз аттестатсияи давлатӣ иборат мебошад.

1.2. Аттестатсияи давлатии хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон баъди пурра аз бар намудани нақша ва барномаи таълимие, ки аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, дар соли ниҳоии таҳсили хонандагон, донишҷӯён гузаронида мешавад.

2. Тартиби гузаронидани аттестатсия

2.1. Аттестатсияи давлатии хатмкунандагони муассисаҳои таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ аз тарафи комиссияи аттестатсионии давлатӣ, ки бо фармони Вазири маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ шудааст, гузаронида мешавад.

2.2. Барои гузаронидани аттестатсияи давлатии хатмкунандагон аз ихтисосҳои алоҳидаи муассисаи таълимӣ вобаста ба шумораи хатмкунандагон як ва ё якчанд комиссияи фаннии аттестатсияи давлатии хатмкунандагон ташкил дода мешавад.

2.3.Чадвали аттестатсияи давлатии хатмкунандагон ду ҳафта қабл аз оғози аттестатсияи давлатӣ бо пешниҳоди қисми таълимӣ, декани факултет аз тарафи директори муассисаи таълимӣ тасдиқ карда мешавад.

3. Комиссияи аттестатсионии давлатӣ

3.1.Комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон аз раис, аъзои комиссия (на камтар аз 3 нафар оид ба ҳар як фан) ва котиб иборат мебошад.

3.2.Раисони комиссияҳои аттестатсияи давлатии хатмкунандагон мувофиқ ба ихтисос бо пешниҳоди директори муассисаи таълимӣ бо фармони Вазири маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷумлаи номзадҳои илм, омӯзгорон, мутахассисони варзидаи соҳа, ки дар муассисаҳои таҳсилоти миёна, олии касбӣ, роҳбарони корхонаҳо кор мекунанд, мувофиқи дархости директори муассисаи таълимӣ муайян ва таъин карда мешаванд.

3.3.Раисони комиссияи аттестатсионии давлатии хатмкунандагон на камтар аз ду моҳ қабл аз оғози аттестатсияи давлатӣ таъин карда мешаванд.

3.4.Аъзои комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон ва котиби он мувофиқ ба ихтисос аз ҷумлаи номзадҳои илм, омӯзгорон, мутахассисон, ки дар хамин муассисаи таълимӣ кор мекунанд ва ё аз дигар муассисаи таълимӣ даъват карда шудаанд, бо фармони директори муассисаи таълимӣ таъин карда мешаванд. Ҳайати комиссияи аттестатсионии давлатии хатмкунандагон ба муддати як соли хониш тасдиқ карда мешавад. Раиси комиссияи аттестатсионии давлатии хатмкунандагон дар муассисаи таълимӣ аз ду сол зиёд шуда наметавонад.

3.5. Аъзои комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон ва котиби он на камтар аз як моҳ то оғози аттестатсияи давлатӣ таъин карда мешаванд.

3.6.Намояндаи факултети муассисаи таълимӣ (декани факултет ё яке аз муовинони декани факултет) дар аттестатсияи давлатии хатмкунандагон фаъолона иштирок мекунад, аммо аъзои комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон шуда наметавонад.

3.7.Комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон дар мӯҳлатҳои, ки дар нақшаи таълимии намунавии аз тарафи Вазири маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ ва муайян шудааст, фаъолият мекунад.

3.8.Кори комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон дар як рӯз набояд аз 6 соат ва шумораи хатмкунандагоне, ки аз аттестатсияи давлатӣ мегузаранд, набояд аз 12 нафар зиёд бошанд.

3.9.Вазифаҳои раиси комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон аз инҳо иборатанд:

-баҳогузорӣ ва чамъбасти баҳои аъзои комиссияи фаннии аттестатсионии давлатӣ ба омодагии назариявӣ ва амалӣ, малака ва маҳорати касбии хатмкунандагон;

-ҳалли масъалаҳои ба хатмкунандагон додани дараҷаи таҳассус ва дипломи намунаи давлатӣ мувофиқ ба қобилияти касбии онҳо (аъло ва ё муқаррарӣ);

-омода намудани ҳисобот оид ба фаъолияти комиссияи аттестатсионии давлатӣ ва тибқи он пешниҳоди чорабиниҳо ҷиҳати тақмили минбаъдаи тайёр намудани мутахассисон дар муассисаи таълимӣ;

4. Аттестатсияи давлатии хатмкунандагон

4.1. Дар рафти аттестатсияи давлатӣ хатмкунандагон аз аттестатсия (ба тариқи анъанавӣ ё тест) мегузаранд ё рисолаҳои (лоихаҳои) дипломии худро ҳимоя мекунанд.

4.2. Ба аттестатсияи давлатӣ хатмкунандагоне роҳ дода мешаванд, ки тамоми талаботи нақша ва барномаҳои таълимиро иҷро намудаанд. Рӯйхати чунин хатмкунандагон аз тарафи декани факултет, қисми таълим омода шуда, як моҳ пеш аз оғози аттестатсияи давлатӣ бо фармони директори муассисаи таълимӣ тасдиқ карда мешавад.

4.3. Ба комиссияи аттестатсионии давлатии хатмкунандагон аз тарафи қисми таълим, декани факултет ҳуҷҷатҳои зерин пешниҳод карда мешаванд: маълумотномаи академии хатмкунанда, дафтарчаи имтиҳонӣ, тақризи роҳбари рисолаи (лоихаи) дипломӣ, тақризи муқарризи (муқарризони) рисолаи (лоихаи) дипломӣ.

4.4. Муқарризони корҳои (лоихаҳои) дипломӣ аз тарафи декани факултет бо пешниҳоди мудирони кафедраҳо, қисми таълим таъин карда мешаванд.

4.5. Аттестатсияи давлатии хатмкунандагон дар ҷаласаи кушоди комиссияҳои аттестатсионии давлатии хатмкунандагон бо иштироки на кам аз нисфи аъзои он гузаронида мешавад.

4.6. Фанҳое, ки мувофиқи онҳо хатмкунандагон аз аттестатсияи давлатӣ мегузаранд, дар нақшаи таълимии намунавии аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда муайян карда мешаванд. Мундариҷаи аттестатсияи давлатӣ набояд аз барномаи таълимӣ берун бошад. Рисолаҳои дипломӣ бевосита аз ихтисоси хатмкунанда ё дар соҳаҳои байнифанӣ, ки фанни якуми он ихтисоси хатмкунанда аст, иҷро карда мешаванд.

Имтиҳонҳои давлатӣ аз рӯи ҷадвали гузаронида мешаванд. Ҷадвали имтиҳонҳо бояд на кам аз 2 ҳафта пеш аз оғози кори комиссия тартиб дода шуда, ба маълумоти хатмкунандагон, донишҷӯён расонида мешавад.

Дар таҳияи ҷадвали имтиҳонҳои давлатӣ шартҳои зерин ба инobat гирифта мешаванд:

а) дар як рӯз дар як гурӯҳ як имтиҳон – шифохӣ ё хаттӣ гузаронида мешавад.

б) аз фанҳое, ки имтиҳонҳои хаттӣ ва шифоҳӣ доранд, аввал имтиҳони хаттӣ ва баъд шифоҳӣ гузаронида мешавад.

в) фосилаи байни имтиҳонҳои давлатӣ бояд на кам аз 5 рӯз бошад.

Имтиҳонҳои шифоҳӣ дар асоси саволнома (билет)-ҳо гузаронида мешаванд.

Саволномаҳои имтиҳонӣ барои гузаронидани имтиҳонҳои шифоҳӣ ва супоришҳо барои имтиҳонҳои хаттӣ аз тарафи омӯзгорони фаннӣ дар асоси барномаҳои фаннӣ тартиб дода мешавад, дар иттиҳодияҳои фаннӣ (комиссияи фаннӣ) дида баромада, аз тарафи директор ё ҷонишини директор оид ба корҳои таълимӣ на кам аз 10 рӯз пеш аз имтиҳонҳо тасдиқ карда мешавад.

4.7. Аттестатсияи давлатии як хатмкунанда, аз ҷумла ҳимояи рисолаи (лоихаи) дипломӣ набояд аз 45 дақиқа зиёд бошад. Ба хатмкунанда барои баёни мундариҷаи рисолаи (лоихаи) дипломӣ то 20 дақиқа вақт дода мешавад.

4.8. Натиҷаи аттестатсияи давлатӣ ҳуди ҳамон рӯз баъди пур кардани қарори ҷаласаи комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон ва ҳуҷҷатҳои дигари зарурӣ эълон карда мешавад.

Барои гузаронидани имтиҳони хаттӣ ба як гурӯҳ чунин вақт ҷудо мешавад:

а) аз забони модарӣ ё русӣ (имло) – 1 соати дарсӣ.

б) аз адабиёт (иншо) – 4 соати дарсӣ.

в) аз математика – 3 соати дарсӣ.

Корҳои хаттии имтиҳони дар варақаҳои нишондор (штамп) – и муассисаи таълимӣ бо нишондоди таърихи рӯз ва фан иҷро карда мешавад.

Кори хаттӣ дар варақи сиёҳнавис (вай ҳам бо нишондор) ва баъд ба тозанавис рӯбардор карда, супорида мешавад. Сиёҳнавис бо тозанавис якҷоя супорида мешавад.

Комиссияи давлатии дараҷавӣ-тахассусӣ кори имтиҳонсупорандаро қабул намуда, вақти қабулро қайд мекунад. Кори дар вақти муайянкардашуда иҷронашуда бо камбудихояш қабул карда мешавад.

Тақрибан супоридани имтиҳони давлатӣ дар давраи сессияи имтиҳонӣ иҷозат дода намешавад.

4.9. Натиҷаи аттестатсияи давлатӣ бо баҳои «аъло», «хуб», «қаноатбахш» ва «ғайриқаноатбахш» ифода меёбад. Ба хатмкунандагоне, ки на камтар аз 75% имтиҳонҳои ҷориро бо баҳои «аъло» ва боқимондаро бо баҳои «хуб» супорида, рисола (лоиха)-и дипломиро бо баҳои «аъло» ҳимоя ва аттестатсияи давлатиро бо баҳои «аъло» ҷамъбаст менамоянд, «дипломи аъло» дода мешавад. Ба хатмкунандагоне, ки баҳои «ғайриқаноатбахш» гирифтаанд, ба ҷойи диплом маълумотномаи академӣ ва маълумотнома оид ба мӯҳлати таҳсил дар муассисаи таълимӣ дода мешавад. Дар мавриди пур кардани замимаи диплом, агар хатмкунанда аз як фан якҷанд баҳо дошта бошад, баҳои охирини ӯ ба ҳисоб гирифта мешавад.

4.10.Хатмкунандагоне, ки аз аттестатсияи давлатӣ баҳои «ғайри-каноатбахш» гирифтаанд, ҳукуқи аз фанҳои дигар гузаштани аттестатсияи давлатиро аз даст намедиханд. Дар сурати ғайриқаноатбахш ҳисобидани рисолаи (лоихаи) дипломӣ комиссияи аттестатсияи давлатӣ муайян мекунад, ки хатмкунанда ҳамин рисолаи (лоихаи) дипломиро такмил диҳад ё аз кафедраи мувофиқ рисолаи (лоихаи) дипломии нав гирад.

4.11.Хатмкунандагоне, ки рисолаи дипломиашонро дифоъ накардаанд ва ё аз аттестатсияи давлатӣ нагузаштаанд, ба дифои такрорӣ рисолаи дипломӣ ва ё гузаштан аз аттестатсияи давлатӣ дар муддати то панҷ соли баъди хатми муассисаи таълимӣ зимни пешниҳод намудани тавсифномаи мусбат аз ҷои қоре, ки муассисаи таълимӣ раво кардааст, то се маротиба роҳ дода мешаванд.

4.12.Ба хатмкунандагон дар ҷаласаи пӯшидаи комиссияи аттестатсияи давлатӣ бо таври кушода мувофиқи овозҳои аксарияти аъзои комиссия баҳо гузошта мешавад. Дар сурати баробар будани овозҳо, овози раиси комиссияи аттестатсияи давлатӣ ҳалкунанда ҳисобида мешавад.

4.13.Ба хатмкунандагоне, ки аз аттестатсияи давлатӣ бомувафақият гузаштаанд, дар асоси қарори комиссияи аттестатсияи давлатӣ бо фармони директори муассисаи таълимӣ дараҷаи таҳассус, диплом ва нишони сарисинагии мувофиқ дода мешавад.

4.14.Барои ҳар як ҷаласаи комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон протоколе, ки намунаи онро Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудааст, тартиб дода шуда, дар он раис ва аъзои комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон имзо мегузоранд.

4.15.Баъди ба анҷом расидани кори комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон раиси комиссия ба Шӯрои муҳандисию-педагогӣ ҳисобот пешниҳод мекунад. Дар ҳисоботи раиси комиссия бояд масъалаҳои зерин инъикос ёбанд:

-омодагии қаблии муассисаи таълимӣ, қисми таълим, факултет ва кафедраҳо барои гузаронидани аттестатсияи давлатӣ;

-мувофиқати ихтисоси аъзои комиссия ба фанҳои, ки барои аттестатсияи давлатӣ муайян шудаанд;

-тавсифи мундариҷа ва шакли саволномаҳо, билетҳо ва мувофиқати онҳо ба барномаи амалкунандаи таълимӣ;

-таҳлили савияи илмӣ ва назариявӣ амалии хатмкунандагон аз рӯи ихтисос ва мувофиқати онҳо ба вазифаҳои, ки аз сӯи давлатӣ дар соҳаи маориф бармеоянд;

-тавсифи мавзӯи рисолаҳои (лоихаҳои) дипломӣ, сифати амалан ба анҷом расонидан ва хусусияти назариявӣ-амалии онҳо;

-таҳлил ва баҳодиҳӣ ба сифати дониши хатмкунандагон;

-Хулоса ва пешниҳод барои боз ҳам беҳтар шудани аттестатсияи давлатии хатмкунандагони муассисаи таълимӣ.

4.16.Ба ҳисобот нақшаҳои зерин замима карда мешаванд:

1) Натиҷаи имтиҳон:

Номи фан _____

Ихтисос ва рақами гурӯҳ	Шумораи донишчӯён	Бо баҳои «аъло»	Бо баҳои «хуб»	Бо баҳои «қаноатбахш»	Бо баҳои «ғайриқаноатбахш»	Иштирок надошт	Мулоҳизаҳо

2) Натиҷаи ҳимояи рисолаҳои дипломӣ:

Ному насаби донишчӯ, ихтисос ва рақами гурӯҳ	Номи мавзӯи рисола (лоиха)-и дипломӣ	Ном ва насаби роҳбар	Ном ва насаби муқарризон	Баҳо	Мулоҳизаҳо

Ҳисоботи раиси комиссияи аттестатсияи давлатии хатмкунандагон дар 3 нусха (аз ҷумла дар шакли электронӣ) омода шуда, дар муддати то 20 рӯз баъди ба анҷом расидани аттестатсия ба Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва директори муассисаи таълимӣ ирсол карда мешавад. Дар ҳисоботи раиси комиссияи аттестатсионии давлатӣ бояд дараҷаи омодагии хатмкунандагон оид ба ихтисоси мазкур, сифати тайёр намудани рисола (лоиха)-ҳои дипломӣ ва мувофиқати мавзӯҳо бо ихтисос, инчунин камбудӣҳое, ки дар тайёр намудани мутахассисони касбӣ ба назар мерасанд, дарҷ мегардад. Ҳисоботи раиси комиссия дар муддати на зиёда аз се моҳ дар ҷаласаи кафедраи мувофиқ, Шӯрои педагогии факултет ва Шӯрои педагогии муассисаи таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ муҳокима мегардад ва аз рӯи он чораҳои мушаххас андешида мешаванд.